

Samen maken we Teylingen

Coalitieafspraken 2022-2026

gemeente
TEYLINGEN

Inleiding

Teylingen staat de komende jaren voor grote opgaven en maatschappelijke keuzes. Enkele voorbeelden zijn de energietransitie, het klimaat, de woningbouw, de vergrijzing, de bereikbaarheid van de regio en het herstel van het vertrouwen van de inwoners in de overheid. De coalitie wil, samen met de overige partijen, de komende jaren inzetten op deze en nog veel meer belangrijke thema's.

Over een aantal van deze uitdagingen hebben de coalitievormende partijen, VVD, CDA, Trilokaal en GL/PvdA, afspraken gemaakt. Deze coalitieafspraken volgen op het gezamenlijk opgestelde raadsprogramma "Samen maken we Teylingen" van 21 mei 2022. Het betreft beknopte afspraken met een beperkt aantal keuzes/thema's, dat wil zeggen dat niet alle thema's en dilemma's op voorhand uitgewerkt zijn. Er is bewust gekozen om de dilemma's uit het raadsprogramma zoveel mogelijk open te houden in de vertaling naar deze coalitieafspraken. Zo willen de coalitievormende partijen recht doen aan het gezamenlijk opgestelde raadsprogramma.

De uitvoering van de genoemde ambities moet haalbaar en realistisch zijn en hierbij moet rekening worden gehouden met de ambtelijke capaciteit. Een regelmatige realiteitstoets op de haalbaarheid door het college aan de Raad is van belang.

Deze coalitieafspraken op hoofdlijnen beslaan uiteraard niet alle thema's die de komende jaren van belang zullen zijn. Op de uitgewerkte thema's hebben de coalitievormende partijen elkaar gevonden.

Nadere afspraken over: Weerbaar Teylingen

Of je nu in Sassenheim, Voorhout of Warmond woont, alle woonkernen in de gemeente zijn om van te houden. De gemeente Teylingen en haar inwoners hechten veel waarde aan het behoud van de eigen identiteit van de drie dorpen en willen voorkomen dat deze kernen aan elkaar groeien. Zo blijft Teylingen weerbaar, blijven er grote groene longen over om doorheen te kunnen wandelen of fietsen en kan de natuur zijn werk doen.

Gezien de grote en veranderende opgaven die op Teylingen afkomen, is het van belang dat het huidige patroon van inkomsten en uitgaven aangepast wordt op deze veranderingen. De mate waarin gemeenten

kunnen sturen neemt daarnaast aanzienlijk af als gevolg van de kosten van de wettelijke taken en het feit dat een groot deel van de uitgaven regionaal worden bepaald.
Dit alles vraagt om een andere, meer toekomstgerichte, manier van begroten waardoor Teylingen ook financieel toekomstbestendig is. Voorstellen vanuit het college moeten goed financieel onderbouwd zijn. De uitgangspunten hierbij zijn een sluitende begroting voor het eerstkomende jaar, en het streven naar een sluitende begroting voor de drie jaren daarna. De onderdelen die niet binnen onze invloedssfeer liggen worden buiten beschouwing gehouden waar het gaat om het sluitend maken van de begroting (dus bijvoorbeeld excl. jeugdzorg). De gemeente moet immers, net als de Teylingers, verstandig met haar geld omgaan.

Het doel is Teylingen in balans brengen op het gebied van de inkomsten en uitgaven. Dit geeft onder andere antwoord op het doel van de algemene reserve, de spelregels rondom het uitgeven hiervan en hoe om te gaan met de onzekere omstandigheden die altijd een rol zullen blijven spelen.

Op dit moment laat de gemeente nog veel mogelijke subsidies onbenut. De komende periode gaat Teylingen zorgen dat optimaal gebruik kan worden gemaakt van fondsen van het Rijk (klimaat, wonen, mobiliteit). De kosten gaan soms voor de baten uit, specialisten zijn nodig om Teylingen bij de aanvragen te helpen.

Nadere afspraken over: Duurzaamheid, klimaatadaptatie en de energie transitie

Teylingen moet de komende periode verder werken aan een duurzame toekomst en de uitvoering van zowel de lokale energiestrategie als de transitievisie warmte. Hierbij is samenwerking met de inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en Energiecoöperatie Teylingen essentieel. Alleen samen kan Teylingen de ambities waarmaken. Teylingen wil als gemeente het goede voorbeeld geven. Bijvoorbeeld met meer aandacht en inzet voor duurzaam en circulair inkopen.

Teylingen heeft de afgelopen jaren vooruitgang geboekt en wil hiermee doorgaan. De oplossingen die gekozen worden, moeten betaalbaar zijn, passen bij de maat van Teylingen en kunnen steunen op draagvlak.

Duurzaamheid en klimaatadaptatie is nodig en zonder ambitie en energie is er vroeg of laat een probleem. Dat betekent ook dat we inzetten op investeren in klimaatadaptieve maatregelen. We zien toe op een ambitieus uitvoeringsprogramma, waarin een uitgebreide financiële paragraaf, is opgenomen.

Samen met de inwoners gaat de gemeente het verduurzamen van bestaande woningen versnellen. De gemeente Teylingen gaan werken met een wegwijzer. Hierbij worden per wijk en per straat inwoners gestimuleerd om in actie te komen. Hierbij wordt gestart met de woningen en wijken waarmee de beste resultaten behaald worden. Van isolatie, investeren in zonne-energie tot het organiseren van collectieve inkoopacties van hybride warmtepompen. Ook zal de gemeente Teylingen met Stek in gesprek gaan om de isolatie van huurwoningen te versnellen, zonnepanelen op huurwoningen mogelijk te maken en hierover afspraken te maken. De duurzaamheidslening wordt toegankelijker en makkelijker aan te vragen voor onze inwoners.
Wijken worden pas aardgasvrij als er betrouwbare en betaalbare alternatieve warmtebronnen zijn. De eerste stap is de isolatie van gebouwen en gebruik van zuinige warmtesystemen.

Om dit met de inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers te realiseren is een actievere en verbeterde informatievoorziening vanuit de gemeente noodzakelijk. Zo kunnen inwoners en ondernemers met eigen initiatieven een bijdrage leveren aan een duurzame toekomst voor de komende generaties. Lokaal eigenaarschap van de opgewekte duurzame energie is het streven. Daarnaast zet Teylingen in op de aanleg van zonnevelden langs infrastructuur.
Vanaf 2023 moeten kantoorgebouwen volgens de wet minimaal beschikken over energielabel C. Er komt daarom een plan om bedrijven actief te benaderen, en te laten verduurzamen door het besparen van energie en het plaatsen van zonnepanelen op bedrijfsdaken.

Nadere afspraken over: Duurzaam wonen voor alle doelgroepen

In het Raadsprogramma 2022 - 2026 zijn ambities uitgesproken voor het oplossen van de opgave om voldoende betaalbare- en passende woningen te realiseren en het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad. Daarnaast staat Teylingen voor de uitdaging om duurzamer te bouwen, meer energie te besparen en onze leefomgeving te vergroenen.

Bouwen

De bevolking van Nederland verandert de komende 30 jaar flink. Uit onderzoek blijkt dat de belangrijkste demografische wijziging in Teylingen een toenemend aantal ouderen en één -en twee persoonshuishoudens betreft. In Teylingen wordt gebouwd voor jong tot oud, van huur tot koop en van goedkope tot dure woningen. Er komt meer aandacht voor passend gebruik van de woningvoorraad en er wordt gebouwd voor ouderen zodat er betere doorstroming ontstaat. Zo krijgen jongeren en gezinnen meer kans op een geschikte woning. Bij het bouwen wordt ingezet op bereikbare, leefbare en groene woonwijken die toekomstbestendig zijn. Daarbij kan ook aan alternatieve woonvormen worden gedacht, om specifieke doelgroepen (denk aan starters en senioren) een plek te bieden. Het streven is om voor iedereen een passende woning te realiseren, die tevens passen in de uitstraling van de dorpskernen en in de groene omgeving. De komende vier jaar worden in Teylingen een flink aantal bouwlocaties ontwikkeld, waaronder de Waaier in Warmond, Bloementuin en Langeveld in Sassenheim en Nieuw Boekhorst in Voorhout. Tot 2030 is er ruimte voor in ieder geval 2000 nieuwe woningen. Meer capaciteit en middelen inzetten om deze ontwikkelingen te versnellen is de uitdaging. Tempo is immers vereist om de huidige krapte op de woningmarkt te verlichten. De coalitiepartijen zetten erop in dat bij de genoemde bouwprojecten nog deze raadsperiode de schop de grond in gaat. Het heeft uiteraard de voorkeur dat zo veel mogelijk van deze woningen opgeleverd zijn of dat de oplevering in zicht is. De coalitiepartijen zijn ertoe bereid om, indien nodig, extra middelen beschikbaar te stellen om tempo te maken. Ook wordt ingezet op het verminderen van regeldruk en het versneld afhandelen van vergunningprocedures m.b.t. bouw, dit komt het tempo bij de realisatie van meer woningen ten goede. Bij nieuw te bouwen woningen komt een zelfbewoningsplicht en anti-speculatiebeding om de prijzen laag te houden. Op braakliggende terreinen waarop (permanente) woningbouw is voorzien, maar de ontwikkeling en bouw nog op zich laat wachten verkent Teylingen kansen voor tijdelijke (flex)woningen voor jongeren en spoedzoekers. Zo mogelijk worden leegstaande gebouwen, waaronder scholen, kantoor- en bedrijfspanden, omgebouwd tot betaalbare woningen.

Woonfonds Teylingen

De woningnood is ook voor Teylingen een grote opgave. Als gevolg van het tekort aan woningen zijn de huur- en koopprijzen flink gestegen. Ook de stijging van de bouwkosten levert hieraan een bijdrage. Het gevolg

daarvan is dat veel inwoners niet of nauwelijks meer een geschikte woning kunnen vinden en dat het voor ontwikkelaars steeds lastiger wordt om betaalbare (huur en koop)woningen te realiseren. Starters kunnen hierdoor geen woning vinden en de doorstroming vanuit sociale huur stagneert.

Door het 'Woonfonds Teylingen' in te stellen wil de gemeente Teylingen meer betaalbare woningen doen realiseren en zorgen voor doorstroming uit de sociale sector. Samen met de eerder genomen maatregelen als de zelfbewoningsplicht en het anti-speculatiebeding, blijven de woningen voor langere tijd beschikbaar en betaalbaar. Het woonfonds bestaat naast het vereveningsfonds. Het vereveningsfonds wordt gebruikt voor de haalbaarheid van sociale huurwoningen. Het woonfonds is voor de realisatie van het, in het woonprogramma 2020-2024 genoemde, middensegment. Dit zijn koopwoningen tot grens Nationale Hypotheek Garantie en/of middenhuur tot € 1000 per maand (prijspeil 2020). Het woonfonds kan ook worden gebruikt voor het verduurzamen van deze categorie woningen, of voor het zoeken naar slimmere en nieuwere oplossingen zoals tijdelijke huisvesting. Er wordt een bedrag van 4 miljoen euro uit de algemene reserve gereserveerd voor de eerdere genoemde doelen. Het 'Woonfonds Teylingen' wordt gezien als maatschappelijke investering.

Nadere afspraken over: Versterken van het welzijn van onze inwoners

Actieplan Armoede

Nederland is een rijk land, maar het aantal mensen in armoede neemt toe. Het treft niet alleen de laagste maar steeds vaker ook de middeninkomens en éénpersoonshuishoudens. Als gevolg van een onzeker inkomen, snel stijgende huren, zorgkosten, energieprijzen en duurdere boodschappen liggen betalingsproblemen en schulden op de loer. De gang naar een voedselbank ligt voor de hand. Als actie uitblijft zal dit de komende jaren toenemen, ook in Teylingen. Cijfers laten zien dat er tussen de 500 en 1100 huishoudens[1] in armoede leven, hierbij horen 300 kinderen[2].

Schulden en armoede staan volwaardig meedoen in de samenleving in de weg. Kinderen, die opgroeien in armoede, staan meteen 1-0 achter. Armoede tast je gevoel van vrijheid en bestaanszekerheid aan. Dat terwijl

[1] Armoedescan CBS 2020

[2] Monitor kinderen in Armoede (monitoraoj.nl)

juist die verworvenheden het fundament van onze samenleving zijn, waarin iedereen een eerlijke kans heeft en mee kan doen in de samenleving.

Met het actieplan Armoede gaat Teylingen hier actief mee aan de slag. Deze problematiek is vaak moeilijk grijp- of zichtbaar en de schaamte is groot. Hierom is contact met de inwoners, maatschappelijke organisaties, verenigingen en bedrijven een eerste belangrijke stap. Hierbij is aandacht voor de groepen die extra risico lopen (éénouder-gezinnen, zzp'ers, praktisch opgeleiden, werklozen en minima). Hiermee komt beter in beeld wat nodig is in Teylingen, met bijzondere aandacht voor kinderen en ouderen. Dit geeft ook antwoord op de vraag of de bestaande regelingen voldoende of overbodig zijn of dat aanvullende acties nodig zijn. Op basis hiervan komt het komende jaar een actieplan en wordt er gestart met de uitvoering, in samenwerking met relevante ketenpartners.

Nadere afspraken over: toegankelijke, passende zorg voor eenieder die dat nodig heeft

Cijfers laten zien dat het aantal ouderen en mensen met dementie in Teylingen sterker groeit dan in de omringende gemeenten[3]. Dit leidt tot meer zorg en huisvestingsproblematiek en eenzaamheid van de inwoners, ook omdat ouderen langer in hun eigen huis blijven wonen. Aan de noodzakelijke doorstroming naar andere woningen zal meer aandacht besteed moeten worden.

Er is in Teylingen behoefte aan alternatieve op levensfase gerichte woonvormen met de juiste leeftijdsbestendige (gezondheids-)voorzieningen in en om het huis. Als voorbeeld valt te denken aan het oude concept aanleunwoning, servicewoning, zorghofjes of groepswoningen. De gemeente zoekt naar oplossingen die bij Teylingen passen indien het Rijk financieel niet over de brug komt.

Dit punt sluit mooi aan bij de visie 'positieve gezondheid' wat de leidraad is van het gezondheidsbeleid[4]. Positieve gezondheid is de bredere kijk op gezondheid. Hierbij ligt de focus op wat iemand juist wel kan, belangrijk vindt en eventueel wil veranderen. Bovendien gaat het niet alleen om de lichamelijke kanten van gezondheid maar ook om mentale gezondheid, het vermogen je aan te passen, welbevinden, eigen regie, veerkracht,

[3] Monitor ouderenhuisvesting 2020.

[4] Teylingen positief gezond 2021-2024

participatie en zingeving. Deze benadering is domein overstijgend en biedt houvast en kansen voor verbeteringen in de sociale en fysieke leefomgeving van onze inwoners. Niet alleen wonen maar ook mobiliteit en bereikbaarheid zijn hiervoor nodig. Ook goede zorg en respijtzorg voor de mantelzorger zijn hierbij van belang. Zo kunnen mensen binnen hun eigen vermogen zoveel mogelijk regie blijven voeren.

Nadere afspraken over: Identiteit van onze dorpen

Herijking Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport (ISG)
Het karakteristieke en open landschap van de Bollenstreek blijft behouden. Het huidige ISG-beleid kent ongewenste neveneffecten. Teylingen onderstreept als initiatiefnemer het belang van deelname aan de regionale herijking ISG. Gemeente Teylingen trekt nauw op met de vier andere betrokken gemeenten. De opbrengsten van de raadswerkgroep zullen hierin worden meegenomen. Zolang de discussie over de herziening loopt worden er geen nieuwe principeverzoeken in behandeling genomen in het kader van de Greenport ontwikkelingsmaatschappij. Ook wordt er gedurende deze discussie voor onrendabele (bollen)percelen een apart afwegingskader voor handhaving ontwikkeld en vastgesteld, als tijdelijke aanvulling op het nu bestaande beleid.

Sterke lokale economie en levendige centra
Levendige centra zijn niet alleen goed voor de economie maar het zijn vaak ook de plekken voor ontspanning en ontmoeting voor onze inwoners, zichtbaarheid van verenigingen en detailhandel (markten). Onze dorpen hebben ieder een eigen identiteit en bieden voor ieder wat wils. Dat moet zo blijven. Daarom is in de afgelopen periode, samen met inwoners, ondernemers, vastgoedeigenaren en andere belanghebbenden, hard gewerkt aan de centrumvisies voor onze dorpen.

De plannen voor de centra en het uitvoeringsprogramma zijn ambitieus, juist ook gezien huidige ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, qua grondstoffen etc. De coalitiepartijen zetten in op versnelling. Dat vraagt extra aandacht en inspanning. De coalitie wil dat in deze raadsperiode de *quick wins* en de activiteiten die op de korte termijnplanning staan worden gerealiseerd. En dat de middellange termijnplanning ook op schema loopt. We houden dit nauwkeurig in de gaten zodat, mocht er onverhoopt een kink in de kabel komen, de Raad tijdig kan besluiten of ze aanvullende maatregelen kan/wil nemen.

Nadere afspraken over: een bereikbaar Teylingen

Verkeersveilige straten, toegankelijke buurten

De coalitievormende partijen staan voor een verkeersveilig en toegankelijk Teylingen. De lokale verkeersveiligheid wordt deze raadsperiode stevig verbeterd. Zo wordt doorgepakt met de uitvoering van beleid, zoals het actieplan fiets en het mobiliteitsplan. Onveilige verkeerssituaties in de dorpen worden aangepakt. Er wordt daadwerkelijk voor eenieder zichtbaar gecontroleerd en gehandhaafd op verkeersregels.

Doorgaand verkeer in de kernen wordt verminderd. Daarnaast wordt de maximumsnelheid in de bebouwde kom in beginsel 30km per uur en worden wegen ook als zodanig ingericht. De focus ligt op duurzame mobiliteit en kansen voor openbaar vervoer/fiets om de verkeersknelpunten (waaronder de Van Pallandtlaan in Sassenheim en de Oosthoutlaan in Voorhout) te ontlasten en verkeersveiliger te maken. Dit alles conform het mobiliteitsplan. Jaarlijks worden er minimaal vijf knelpunten aangepakt. Iedereen moet zich veilig en zonder hinder kunnen verplaatsen, de begaanbaarheid en toegankelijkheid van buurten en straten is hiervoor essentieel.

Nadere afspraken over: een toekomstbestendig Teylingen

Gemeentelijk beleid gaat verder dan de vier jaar van deze raadsperiode. Gelet op de uitdagingen die zich binnen en buiten onze gemeentegrenzen afspelen moet Teylingen voorbereid zijn en blijven op de toekomst. Te denken valt aan een visie op een verouderde accommodatie of ingewikkelde verkeersstromen. Daarnaast worden wijkschouwen samen met inwoners opnieuw ingezet.

Samen met de inwoners en maatschappelijke organisaties organiseert de gemeente Teylingen de “Maand van de toekomst” in januari. Hierin worden brede onderwerpen die (gaan) spelen in Teylingen open besproken. Hierbij is participatie essentieel om de kennis uit de samenleving op te halen en te benutten.

Daarnaast wil deze coalitie zich extra inspannen om de jongere generaties in Teylingen te betrekken. Onze jeugd heeft de toekomst. Door middel van actieve participatie krijgt de jeugd een stem in hun gemeente. Om de inspraak van jongeren te verbeteren en de afstand tot de politiek te verkleinen zullen actief verschillende instrumenten worden ingezet.